

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงลักษณะทั่วไปทางสังคมของผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ 2) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่และ 3) ศึกษาถึงความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อรายได้ของผู้รับบริการและความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาของบริการรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ที่เป็นผู้ป่วยนอกแผนกอายุรกรรมของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมาย (purposive sampling) จำนวน 283 ตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและผ่านการทดสอบแล้ว จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ผลการวิจัยมีดังนี้

ลักษณะทั่วไปของผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ พบว่าผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 46–55 ปี การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสแล้วและประกอบอาชีพรับราชการ ลักษณะของการเจ็บป่วยส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นโรคเรื้อรัง สำหรับรายได้ต่อปีของผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 50,000 บาทต่อปีและมีค่าใช้จ่ายบริการทางการแพทย์ต่ำกว่า 300 บาท ผู้มาใช้บริการทางการแพทย์ส่วนใหญ่มีการถือครองกรรมกรรมประกันสุขภาพและจำนวนหนึ่งมีสวัสดิการเบิกค่ารักษาพยาบาลหรือมีฉะนั้นจะเป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการบริการทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ คือ ราคาบริการทางการแพทย์ รายได้ต่อปีของผู้มาใช้บริการและสวัสดิการเบิกค่านำรักษาพยาบาลและปัจจัยทางสังคม คือ อายุของผู้มาใช้บริการและลักษณะการเจ็บป่วย ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ทางการแพทย์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ อายุของผู้มาใช้บริการ ลักษณะการเจ็บป่วย รายได้ต่อปีของผู้มาใช้บริการและสวัสดิการเบิกค่านำรักษาพยาบาล ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ทางการแพทย์ในทิศทางตรงกันข้าม ได้แก่ ราคาบริการทางการแพทย์

ผลการวิเคราะห์ความยืดหยุ่นอุปสงค์ต่อรายได้ และต่อราคาของบริการทางการแพทย์ คือ 0.09080 และ -0.02588 ตามลำดับแสดงให้เห็นว่าอุปสงค์สำหรับบริการทางการแพทย์มีความยืดหยุ่นน้อย นั่นคือ บริการทางการแพทย์สามารถจัดได้ว่าเป็นสินค้าจำเป็น (necessity goods) ที่รัฐบาลจะต้องให้บริการแก่ประชาชน

The objectives of the present study are as follows: 1) to study social characteristics of out-patients who seek medical treatment from Maharaj Nakorn Chiangmai Hospital; 2) to study factors that determining the demand for medical services; and 3) to estimate the elasticity of demand with respect to price and income. The data were obtained from out-patients in the Internal Medicine Department for a total number of 283 persons. The tools for this purpose were a set of questionnaires. The samples were selected by means of purposive sampling technique. The data so obtained were analyzed by the SPSS Program. The results can be presented as follows:

The majority of the out-patients were female, aged between 46-55 years, completed primary education, married and were government officials. The most common forms of illness were chronic diseases. Their annual income per head was below 50,000 baht and their average annual medical expenses were below 300 baht. Some of the out-patients held health insurance, others were members of the social security fund, while some were entitled to government health benefits. In terms of statistic significance, the economic factors influencing demand for health services were prices of health care services, patient's annual income and patient's government health benefits, respectively. The social factors determining over the demand for health care services were patient's age and illness. It was shown that the patient's age, their illness, their annual income and their health care benefits had direct relationship with demand for health care services, while the reversed relationship appeared to be prices of health care services.

The estimated values of elasticity of demand with respect to income and price of health care services were 0.09080 and -0.02588 , respectively. These results indicated that demand for health care services were both income and price inelastic. Therefore, it can be concluded that the health care services are necessity goods that must be provided by the government.